

هامون ایران

تارنمای جامعه مدنی جنوب ایران

دچار سوگواری ملی هستیم

اسماعیل حسام مقدم، 23rd January, Thursday, 2020

دچار سوگواری ملی هستیم

تاملاتی تلخ درباب فجایع اخیر در سرزمین ایران

اسماعیل حسام مقدم

دبیر انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات استان بوشهر

فاجعه رخ نمی‌دهد بلکه برساخته شده و شکل می‌گیرد؛ این بدین معنی است اتفاقاتی که در چند مدت اخیر پشت سر هم رخ داده، در ساختارهای رسانه‌ای، شبکه‌های اجتماعی، عرصه‌ی عمومی و افکار مردم بازتاب و در خود مازادی ایجاد کرده که فارغ از آن اتفاق اولیه است. برساخته شدن فاجعه در درون ذهن عمومی، رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی توان بسیار بالایی دارد تا مردم را بسیج کرده و به سمت رفتاری خاص بکشاند که این فاجعه نیز آنان را به سوی سوگواری هدایت کرده است. سوگواری در اینجا از امری فردی مبدل به امری جمعی و اجتماعی شده و دیگر به عنوان یک ماتم و عزای شخصی برای خانواده‌های داغ‌دیده معنا پیدا نمی‌کند و چون ذهن عمومی و مردم تحت تأثیر و تأثر قرار گرفته‌اند، ما با یک سوگواری ملی و دسته جمعی مواجه هستیم.

اولین کاری که مسوولین و سیاستگذاران باید انجام دهند، پذیرش این مسئله است که این مردم سوگوار بوده و سوگواری‌شان وجهی اجتماعی و جمعی دارد و صرفاً سوگواری شخصی نیست.

***

یک درگیری و کشاکش همیشگی در بین جامعه شناسان وجود دارد؛ این چنین که جامعه همواره یا به سمت نظم یا به سمت تضاد پیش می‌رود. این مسئله در اینجا بستگی به این دارد که مسئولین و کسانی که مدیریت و اداره‌ی دولت و حاکمیت را بر عهده دارند، چگونه با این سوگواری و عزای جمعی برخورد می‌کنند.

***

این ماتم به خاطر اشتباه و فقدان مدیریت صحیح و کارآمد به وجود آمده و اگر قرار باشد برخوردی پرخاشگرانه با این مردم صورت بگیرد، با توجه به اینکه این جامعه که در چند وقت اخیر با مسائلی رو به رو شده و تحت تأثیر قرار گرفته، خشمی نهفته در درون خود دارد و اگر با این سوگ و عزا برخوردی از سر عدم عذرخواهی و عدم پذیرش مسئولیت یا استعفا صورت گرفته و حتی سوگواری مردم نیز مورد پذیرش واقع نشود، جامعه به سمت ساز و کارهای آنتاگونیستی و تضاد حرکت می‌کند. این مسئله قابل پیش‌بینی است و

پیشگیری نیز در درون همین پیش‌بینی لحاظ می‌شود؛ لذا مهم‌ترین چیزی که مسئولین و تصمیم‌گیرندگان (به خصوص کسانی که تصمیم‌شان به فاجعه‌ی انفجار هواپیمای اوکراینی منتهی شد) باید بپذیرند، سوگواری مردم است؛ همان گونه که در مورد سردار سلیمانی پذیرفتند و همین مردمی که سوگوار مسافران هواپیمای اوکراینی هستند، در مراسم سوگواری سردار سلیمانی نیز بودند.

***

پذیرش این رخداد جامعه را به سمت یک گفت‌وگوی ملی پیش می‌برد، به خصوص مسئولین و کسانی که در این اتفاق آخر مرتکب اشتباه شدند باید گفت‌وگو کرده و با مردم حرف بزنند؛ البته نه به این شکل که فقط آن‌ها حرف بزنند بلکه بگذارند مردم حرف‌شان را زده و آنان نیز به مردم گوش دهند و بشنوند که شنیدن در این لحظات سوگواری امری بسیار حیاتی و ضروری است.

***

به لحاظ جامعه‌شناختی ما در لحظه‌ی کنونی نیاز به یک گفت‌وگوی ملی و فهمی از دیگری داریم؛ باید به مردم سوگوار گوش داد و از رنجی که می‌برند آگاه شد تا ساز و کار اجتماعی که به سمت نظم پیش می‌رود، از درون همین فهم و گفت‌وگوی ملی شکل گرفته و در ادامه نظم اجتماعی بتواند به زندگی افراد بازگشته و به واقعیت نزدیک‌تر شده و بتواند رنج‌های روانی این سوگواری ملی را التیام بخشد.

پی‌نوشت نویسنده: متن کولاژگونه بالا در مصاحبه با یکی از خبرگزاری‌های استان بوشهر در تاریخ ۹۱ دی ۸۹۳۱ ارائه شده بود و به دلایلی امکان انتشار این متن در آن خبرگزاری فراهم نشد. تا اینکه پس از دو هفته صرفاً متن پاسخهای خود را در وبسایت هامون ایران منتشر می‌نمایم.

This entry was posted on Thursday, January 23rd, 2020 at 5:54 pm and is filed under [روانشناسی فرهنگی](#), [سرخط خبر](#), [مردم‌شناسی فرهنگی](#). You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. You can leave a response, or [trackback](#) from your own site.